

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 17 AVRIL 1913.

Proposition de loi réglementant le port du titre d'avocat.

DÉVELOPPEMENTS.

MESSIEURS,

Depuis un certain nombre d'années, le fonctionnement d'agences dirigées par des avocats rayés ou omis dans des conditions suspectes et même par des personnes qui usurpent le titre d'avocat cause un préjudice grave aux justiciables. Ceux-ci s'adressent à ces agents d'affaires, persuadés qu'ils ont recours à l'intervention d'avocats inscrits au tableau de l'ordre.

Le mal a pris en ces derniers temps des proportions redoutables. Des plaintes sont adressées fréquemment au Parquet qui, le plus souvent, est impuissant. Les faits qui sont signalés ne constituent pas des délits. Ils rentrent dans le cadre des fautes contre la discipline, affirmations mensongères, négligences graves, etc.

Il y a plus de vingt ans, la question fut soulevée incidemment à la Chambre. En 1890, un amendement fut soumis, d'une façon inattendue, au Parlement par M. Le Jeune, Ministre de la Justice. Il était ainsi conçu : « Quiconque n'étant pas au tableau de l'ordre ou inscrit sur une liste des stagiaires près d'une Cour d'appel ou d'un tribunal de première instance, se sera publiquement attribué le titre d'avocat, sera puni d'une amende de 200 francs à 1,000 francs. »

Les principales objections faites à cette proposition visaient le trouble que la disposition nouvelle allait jeter dans les rangs de ceux qui, sans être inscrits au barreau, portent le titre d'avocat dans des conditions irréprochables au point de vue de l'honorabilité et de la correction.

L'objection faite à ce moment, notamment par M. Bara, avait une grande

force. Il semble en effet impossible de légiférer en portant atteinte à une « situation acquise traditionnellement ».

La proposition que nous soumettons aux délibérations des Chambres tient compte de la critique dirigée contre la proposition de M. Le Jeune. Nous prévoyons la possibilité d'organiser par un arrêté royal les conditions dans lesquelles les avocats omis au tableau seront autorisés à porter le titre de leur ancienne profession.

Nous croyons inutile d'insister sur le danger que présente la situation actuelle. Chaque jour paraissent à la quatrième page de certains journaux bruxellois des annonces portant que des avocats donnent des consultations à 2 francs. Certains d'entre eux se prévalent de leur pratique plus ou moins longue au barreau. Il n'est pas rare de lire l'annonce suivante : « Avocat, vingt années de pratique au barreau. Consultations, divorce, concordat, actes, contrats. Prix : 2 francs. »

Ce qui aggrave la situation, c'est la correspondance que ces agents d'affaires adressent à des gens de situation modeste dont ils espèrent devenir les conseils. Fréquemment, les victimes d'accidents reçoivent, lorsque les journaux ont publié le récit du sinistre, des lettres écrites par une personne qui prend le titre d'avocat. Des condoléances sont adressées à la victime ou, s'il y a eu décès, à la famille.

« L'avocat » fait étalage de ses aptitudes exceptionnelles et propose de traiter l'affaire à forfait.

Bien des malheureux, égarés par ces communications, s'adressent à ces agents d'affaires, persuadés qu'ils sont en rapport avec des avocats inscrits au tableau de l'ordre ou à la liste des stagiaires.

La proposition que nous faisons aura pour effet de mettre un terme à cette exploitation et à cette tromperie.

A maintes reprises, le Parlement et le Pouvoir exécutif ont pris des mesures pour combattre les fraudes qui se produisent en matière commerciale. Un effort est tenté pour réprimer toutes les tromperies dans ce domaine. Il n'est pas de fraude plus grave que celle que nous signalons et qui, fréquemment, compromet l'honneur et l'avoir des familles.

La mesure que nous sollicitons n'intéresse, à vrai dire, le barreau qu'au point de vue de sa réputation et de la considération dont il est enveloppé.

Notre préoccupation est essentiellement de donner aux malheureux la protection à laquelle ils ont droit. Si des agents d'affaires veulent se mettre en rapport avec le public, qu'ils le fassent en révélant leur qualité. Il faut que ceux qui s'adressent à ces conseillers sachent qu'ils ne sont pas en rapport avec des membres du barreau.

La proposition que nous déposons devra être complétée par un arrêté royal donnant pouvoir aux Conseils de l'ordre et, le cas échéant, aux tribunaux d'autoriser les avocats qui demandent leur omission à continuer à porter le titre d'avocat. Cette autorisation serait retirée dans le cas où l'avocat omis commettrait des faits d'indélicatesse ou se servirait du titre

d'avocat pour abriter l'exploitation d'une agence d'affaires. Cet arrêté royal serait pris en exécution de la loi du 22 ventôse an XII et de la loi que nous proposons. Il compléterait les dispositions du décret du 14 décembre 1810 et de l'arrêté royal du 5 août 1836.

ÉMILE BRUNET.

**Proposition de loi réglementant
le port du titre d'avocat.**

ARTICLE PREMIER.

Quiconque n'étant pas au tableau de l'ordre des avocats ou inscrit sur une liste des stagiaires près d'une Cour d'appel ou d'un tribunal de première instance ou n'étant pas en possession de l'autorisation de porter le titre d'avocat conformément aux lois et arrêtés réglant l'exercice de la profession d'avocat et la discipline du barreau, se sera publiquement attribué ce titre, sera puni d'une amende de 200 francs à 1,000 francs.

ART. 2.

La présente loi entrera en vigueur six mois après sa promulgation.

**Wetsvoorstel waarbij het voeren
van den titel van advocaat wordt
geregeld.**

EERSTE ARTIKEL.

Alwie, niet voorkomende op de tabel der orde van advocaten of niet ingeschreven op eene lijst der stagedoeners bij een Hof van beroep of bij eene rechtbank van eersten aanleg of niet in 't bezit van de machtiging tot het voeren van den titel van advocaat, overeenkomstig de wetten en besluiten houdende regeling van het beroep van advocaat en van het toezicht op de balie, zich openbaar dien titel heeft toegeëigend, wordt gestraft met eene boete van 200 tot 1,000 frank.

ART. 2.

Deze wet treedt in werking zes maanden na hare afkondiging.

EMILE BRUNET.

ALPH. HARMIGNIE.

FG. MASSON.

NICOLAS GOBLET.

LOUIS FRANCK.

E. ROYER.

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 17 APRIL 1913.

Wetsvoorstel waarbij het voeren van den titel van advocaat wordt geregeld.

TOELICHTING.

MIJNE HEEREN,

Agentschappen, beheerd door van de lijst geschrapte advocaten of door advocaten die van de lijst werden weggelaten onder verdachte omstandigheden, ja, zelfs door personen die zich wederrechtelijk den titel van advocaat toeëigenen, berokkenen sedert een aantal jaren ernstig nadeel aan vele burgers. Dezen wenden zich tot die zaakhandelaars, vast overtuigd dat zij hunne toevlucht nemen tot regelmatig bij de balie ingeschreven advocaten.

In de laatste tijden nam dit kwaad op schrikbarende wijze toe. Het parket ontvangt tal van klachten, doch het is meestal onmachtig. De aangeklaagde feiten zijn geen wanbedrijven; die feiten worden beschouwd als strijdig met de tucht, als leugenachtige bevestigingen, als zware nalatigheden, enz.

Meer dan twintig jaar geleden, werd het vraagstuk terloops geoperd in de Kamer. In 1890 werd, op onverwachte wijze, een amendement bij de Kamer ingediend door den heer Le Jeune, toenmalig Minister van Justitie. Het luidde als volgt : « Alwie, niet voorkomende op de tabel der orde van advocaten of niet ingeschreven op eene lijst der stagedoeners bij een Hof van beroep of bij eené rechtbank van eersten aanleg, zich openbaar den titel van advocaat heeft toegeëigend, wordt gestraft met eene boete van 200 tot 1,000 frank. »

De tegen dit voorstel aangevoerde hoofdbezwaren doelden op de stoornis die de nieuwe bepaling zou teweegbrengen in de rangen van hen die,

alhoewel niet ingeschreven bij eene balie, den titel van advocaat op geheel onberispelijke wijze voeren, wat betreft achtbaarheid en deftigheid.

De toen gemaakte tegenwerping, namelijk door den heer Bara, was van groot gewicht. Het bleek inderdaad onmogelijk bij eene wet inbreuk te maken op een « volgens de overlevering verkregen toestand ».

Het voorstel, dat wij thans aan de Kamers onderwerpen, houdt rekening met het bezwaar dat tegen het voorstel van den heer Le Jeune werd ingebracht. Wij voorzien de mogelijkheid, bij koninklijk besluit de vereischte voorwaarden te bepalen, waarin de advocaten, die niet meer werden ingeschreven op de tabel der orde van advocaten, kunnen gemachtigd worden tot het voeren van den titel van hun vroeger beroep.

Wij achten het nutteloos aan te dringen op het gevaar dat de huidige toestand oplevert. Dagelijks lezen wij op de vierde bladzijde van sommige Brusselsche dagbladen, dat advocaten adviezen geven tegen den prijs van 2 frank. Sommigen hunner bogen op hunne min of meer lange praktijk bij de balie. Niet zelden leest men de volgende advertentie : « Advocaat, twintig jaar praktijk bij de balie. Raadpleging, echtscheiding, concordaat, akten, overeenkomsten. Prijs : 2 frank. »

De toestand wordt nog verergerd door de brieven die deze zaakhandelaars schrijven aan menschen van nederigen stand, wier raadsliden zij hopen te worden. Vaak ontvangen de slachtoffers van ongevallen, zoodra het verhaal van het ongeluk in de dagbladen is verschenen, brieven van personen die den titel van advocaat nemen; medelijden wordt betuigd aan het slachtoffer, en, ingeval van overlijden, rouwbeklag aan de familie.

« De advocaat » spreidt zijne buitengewone bekwaamheid ten toon, en stelt voor, de zaak tegen eene vooruit bepaalde som te behandelen.

Tal van ongelukkigen, door deze mededeelingen misleid, wenden zich tot deze zaakhandelaars, in de overtuiging dat zij in aanraking zijn met op de tabel der orde of op de lijst der stagedoeners ingeschreven advocaten.

Ons voorstel heeft ten doel een einde te maken aan deze exploitatie, aan dit bedrog.

Herhaaldelijk namen het Parlement en de uitvoerende macht maatregelen ter bestrijding van bedrog in handelszaken. Alles wordt beproefd om elk bedrog op dit gebied te beteugelen. Doch er is geen grooter bedrog dan het door ons aangeklaagde, waarbij zeer dikwijls de eer en het vermogen der familiën bedreigd worden.

Bij den maatregel, dien wij vragen, heeft de Balie, als 't ware, geen ander belang dan hare goede faam, dan de achting welke zij geniet.

Bij ons is het er hoofdzakelijk om te doen, aan de ongelukkigen de bescherming te verzekeren waarop zij recht hebben. Zijn er zaakhandelaars die in aanraking met het publiek willen komen, dan moeten zij, dit doende, hunne hoedanigheid bekend maken. Zij, die bij hen te rade gaan, dienen te weten dat zij niet met leden van de balie te doen hebben.

Het door ons ingediende voorstel behoort te worden aangevuld door een koninklijk besluit, waarbij aan de raden der orde, en, bij voorkomend

geval, aan de rechtbanken bevoegdheid wordt gegeven om de advocaten, die op eigen verzoek van de lijst der advocaten werden weggelaten, te veroorloven den titel van advocaat te blijven voeren. Deze machtiging zou ingetrokken worden, wanneer de advocaat, die van de lijst werd weggelaten, onkiesche feiten zou plegen, of zich van den titel van advocaat zou bedienen om een bedrijf van zaakhandelaar te dekken. Dat koninklijk besluit zou worden genomen ter uitvoering van de wet van 22 Ventose Jaar XII en van de wet welke wij thans voorstellen. Het zou de bepalingen van het decreet van 14 December 1810 alsmede die van het koninklijk besluit van 5 Augustus 1836 aanvullen.

ÉMILE BRUNET.

**Proposition de loi réglementant
le port du titre d'avocat.**

ARTICLE PREMIER.

Quiconque n'étant pas au tableau de l'ordre des avocats ou inscrit sur une liste des stagiaires près d'une Cour d'appel ou d'un tribunal de première instance ou n'étant pas en possession de l'autorisation de porter le titre d'avocat conformément aux lois et arrêtés réglant l'exercice de la profession d'avocat et la discipline du barreau, se sera publiquement attribué ce titre, sera puni d'une amende de 200 francs à 1,000 francs.

ART. 2.

La présente loi entrera en vigueur six mois après sa promulgation.

**Wetsvoorstel waarbij het voeren
van den titel van advocaat wordt
geregeld.**

EERSTE ARTIKEL.

Alwie, niet voorkomende op de tabel der orde van advocaten of niet ingeschreven op eene lijst der stagedoeners bij een Hof van beroep of bij eene rechtbank van eersten aanleg of niet in 't bezit van de machtiging tot het voeren van den titel van advocaat, overeenkomstig de wetten en besluiten houdende regeling van het beroep van advocaat en van het toezicht op de balie, zich openbaar dien titel heeft toegeëigend, wordt gestraft met eene boete van 200 tot 1,000 frank.

ART. 2.

Deze wet treedt in werking zes maanden na hare afkondiging.

EMILE BRUNET.
ALPH. HARMIGNIE.
FG. MASSON.
NICOLAS GOBLET.
LOUIS FRANCK.
E. ROYER.